

Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov“ u Vršcu Srbija

Universitatea de Vest
"Aurel Vlaicu" Arad
Romania

Manchester
Metropolitan
University
UK

Univerza v Ljubljani Pedagoška
fakulteta Ljubljana Slovenia

Univerzitet "Sv. Kliment Ohridski"
Pedagoški fakultet Bitola
Makedonija

21. ОКРУГЛИ СТО О ДАРОВИТИМА ДАРОВИТИ И ДИДАКТИЧКА КУЛТУРА

21. ROUND TABLE ON GIFTEDNESS
THE GIFTED AND DIDACTIC CULTURE

Вршац, 5. Јун 2015.

Vrsac, 5. Jun 2015

Универзитет
Природне мистиче

Manchester
Metropolitan
University

21. ОКРУГЛИ СТО О ДАРОВИТИМА

ДАРОВИТИ И ДИДАКТИЧКА КУЛТУРА

ЗБОРНИК РЕЗИМЕА

СА МЕЂУНАРОДНОГ НАУЧНОГ СКУПА

Вршац, 5. 6. 2015.

ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗА ВАСПИТАЧЕ
„МИХАИЛО ПАЛОВ” – ВРШАЦ

Библиотека: Зборник резимеа 21

Издавач:

Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов” – Вршац

За издавача:

Доц. др Јелена Пртљага

Лектура:

Доц. др Јелена Пртљага

Мр Ивана Ђорђев

Корице:

Стапислав Сухецки

Зборник уредиле:

Проф. др Грозданка Гојков

Мср. Снежана Пртљага

Рецензенти: анонимни (домаћи и страни)

ISBN 978-86-7372-215-3

Штампа: Фидуција 011, Београд

Тираж: 100 примерака

Universitatea Tehnică
Din Arad

Manchester
Metropolitan
University

21st ROUND TABLE ON GIFTEDNESS

THE GIFTED AND DIDACTIC CULTURE

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
BOOK OF ABSTRACT

Vrsac, 5 June 2015

Научни одбор скупа

Академик Јован Ђорђевић, Српска академија образовања, Београд, Србија
Академик Босилька Ђорђевић, Српска академија образовања, Београд, Србија

Academician Lizica Mihuț, Universitatea „Aurel Vlaicu”, Arad, Romania

Academician Victor Neumann, Universitatea de Vest, Timișoara, Romania

Академик Грозданка Гојков, Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”, Вршац,
Србија

Professor dr.Gabriela Kelemen, Facultatea de Științe ale Educației și Asistență Socială
Universitatea „Aurel Vlaicu”, Arad, Romania

Doc. dr Mojca Jurišević, Pedagoška fakulteta v Ljubljani, Slovenija

Prof Dr Geraldine Lee-Treweek, Manchester Metropolitan University

Проф. др Љупчо Кеверески, Педагошки факултет, Битола, Македонија

Проф. др Петар Стојаковић, Филозофски факултет, Бања Лука, БиХ

Dr Matjaž Duh, Pedagoška fakulteta, Maribor, Slovenija

Akademik Marjan Blažič, Fakulteta za poslovne in upravne vede, Novo mesto, Slovenija

Doc. dr sc. Ante Kolak, Filozofski fakultet, Zagreb, Hrvatska

Dr Svetlana Kurteš, University of Portsmouth, United Kingdom

Доц. др Јелена Пртљага, Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”, Вршац,
Србија

Проф. др Александар Стојановић, Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”,
Вршац, Србија

Проф. др М. В. Силантьева, МГИМО-Университет, Москва, Россия

Akademik Miodrag Milin, Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad, Romania

Идејни одбор

Доц. др Александра Гојков Рајић

Др Мирча Маран

Мр Предраг Пртљага

Мр Ивана Ђорђев

Организациони одбор

Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”, Вршац, Србија

Доц. др Јелена Пртљага

Доц. др Таня Недимовић

Др Еуђен Чинч

Мр Ивана Ђорђев

Мср. Снежана Пртљага

Мср. Даница Веселинов

Мср. Јанета Келемен

Биљана Вујасин, дипл. педагог

Скуп подржава Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој, Нови Сад
Conferința a fost susținută de către Secretariatul Provincial pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică
The conference is supported by the Provincial secretariat for science and technological development,

Novi Sad.

Znanstveno среќанje je podprli Pokrajinski sekretariat za znanost in tehnološki razvoj, Novi Sad
Научната средба е поддржана од Покраинскиот секретаријат за наука и технолошки развој

Универзитет у Задружју
Педагошка школа

Manchester
Metropolitan
University

САДРЖАЈ/CONTENTS:

Уводне напомене / Introductory remarks

Грозданка Гојков - <i>Даровити и дидактичка култура</i>	9
Grozdanka Gojkov - <i>The Gifted and Didactic Culture</i>	14

Уводни импулси / Introductory Impulses

Ante Kolak

<i>Didaktička kultura škole i daroviti učenici – učiteljska perspektiva</i>	18
---	----

Петар Стојаковић

<i>Васпитни стилови и развој даровитости и креативности</i>	19
---	----

Резимеи / Abstracts

Milica Andevski

Jasmina Arsenijević

Mira Vidaković

<i>Od didaktičkih orijentacija moderne i postmoderne ka didaktici u krizi</i>	21
---	----

Звездан Арсић

Александра Изгаревић

Педагошко-психолошке и дидактичке основе школске акцелерације

<i>даровитих ученика у редовној настави</i>	22
---	----

Snežana Babić-Kekez

<i>Rad sa darovitim studentima individualiziranim instruktivnim modelom</i>	24
---	----

Džulia Benet

Džeraldina Li-Trevik

Mieczslawa Podsiadlik

<i>Komparativni pristupi darovitosti: šta sociologija može da doprinese?</i>	25
--	----

Otilia Sanda Bersan

Opiniile cadrelor didactice cu privire la importanța consilierii carierei pentru

<i>elevii de liceu</i>	26
------------------------------	----

Bíró Violetta	
<i>A pedagógusok attitűdje az általános iskolás tehetségigéretekhez</i>	27
Blanka Bogunović	
<i>Samoregulativno učenje i veštine muzičkog izvođenja</i>	28
Željka Bojanjić	
<i>Didaktička kultura i metakognitivne sposobnosti darovitih</i>	30
Адријан Божин	
<i>Појам и теоријски модели компетенције у психологији и њихове импликације за рад са даровитима</i>	32
Гордана Будимир-Нинковић	
Александар Јанковић	
<i>Улога наставника у подстичању развоја даровитих ученика</i>	34
Jelena Cvetković	
Miomira Đurđanović	
<i>Inovacijski modeli savremene nastave kao podsticaj razvoja darovitosti – opcija ili neophodnost</i>	35
Мирко Дејић	
Александра Михајловић	
<i>Даровитост и савремени трендови у настави математике</i>	36
Ивана Ђорђев	
<i>Тематика писмених задатака као индикатор дидактичке културе школе</i>	37
Bosiljka Đorđević	
<i>Kojim putem u podsticanju i negovanju različito darovite dece i mladih</i>	38
Jovan Đorđević	
<i>Značaj informatičke nastave, obrazovanja i učenja za podsticanje razvoja darovitih</i>	39
Ivan Ferbežer	
<i>Poučevanje nadarjenih učencev o višjih psihičnih procesih</i>	41
В. С. Глаголев	
<i>Смена приоритетов российской внешней политики и сфера подготовки творческих личностей</i>	41
Vlad Glaveanu	
<i>Ka razvijanju kultura kreativnosti u školi</i>	42

Grozdanka Gojkov <i>Daroviti u didaktičkoj kulturi postmoderne</i>	43
Билјана Граматковски <i>Теориски пристап на поттикнување на надарените и талентираните во семејството од аспект на дидактичката култура на предучилишните институции</i>	46
Nikoleta Gutvajn <i>Profesionalne kompetencije vaspitača za rad sa darovitom decom</i>	48
Bisera Jevtić <i>Daroviti – žrtve verbalnog nasilja u školskoj kulturi</i>	49
Нинослав Качарић <i>Информационо-комуникационе технологије (ICT) у верској настави и даровити</i>	50
Gabriela Kelemen <i>Darovita deca i njihovo obrazovanje sa posebnim potrebama</i>	52
Љиљана Келемен <i>Методичке стратегије подстичања критичког мишљења даровитих у настави граматике</i>	53
Љупчо Кеверески Драган Ристески <i>Мултифакторските влијанија врз развојот и постигнување на врвните научни перформанси кај талентите (дидактички дискурс)</i>	54
Јасминка Коцоска <i>Талентираните и надарените ученици во постмодерното општество</i>	55
Slavica Komatina <i>Pristup kvalitetnom obrazovanju potencijalno darovite dece iz socijalno depriviranih sredina</i>	57
Исидора Кораћ <i>Изазови професионалног развоја васпитача: компетенције за рад са даровитом децом</i>	58
Бисера Костадиновска Милка Кевереска <i>Дидактичките перспективи на работа со талентирани ученици во наставата по английски јазик</i>	59

Марија Котевска Димовска Спиро Мавровски <i>Имплементирање на образовни програми за развој на афективната компонента на надарените</i>	60
Ljiljana Kgneta <i>Kreativnost – перцепција психолошке природе даровитих у модерном добу</i>	61
Zora Krnjaić Tijana Maksimović <i>Očekivanja akademski даровитих студената од програма стручне практике</i>	62
Svetlana Kurteš <i>Identitet i идеологија и ученици: (postoji ли) постмодерни приступ</i>	63
Nataša Lalić-Vučetić Snežana Mirkov Jasmina Šefer <i>Подршка ученičkoj autonomiji u školskom kontekstu</i>	64
Славица Максић Јелена Павловић <i>Креативност и дидактичка култура</i>	66
Jelena Maksimović Jelena Osmanović <i>Epistemološko методолошке implikacije феномена даровитости</i>	67
Александра Мандић <i>Савремене информационе технологије у функцији превазилажења недостатака трансмисионог модела наставе.....</i>	68
Данило Ж. Марковић <i>Истраживачко-иновативна делатност обдарених и развијеност компетенција и компетентности</i>	70
Miodrag Milin Lavinia Betea <i>Psihologija versus pedagogia supradotarii</i>	70
Ана Мумовић Вук Ђорђевић <i>Дидактичка култура, књижевност за децу и медији</i>	72

Marinel Negru <i>Darovita deca i asinhroni razvoj u okviru obrazovnog sistema</i>	72
Силвана Несковска <i>Развој на ученици интелектуална автономија низ призмата на книжевноста класи</i>	73
Николај Палашев Дарјан Бојков Ванче Бојков <i>Даровити, трансцендентност и комуникација</i>	74
Radmila Palinkašević Jasmina Stolić <i>Razvoj muzičke i jezičke darovitosti u savremenoj didaktičkoj kulturi</i>	76
Polonca Pangrčić <i>Kurikulum za nadarjene in sodobna didaktična teorija</i>	77
Војислав Пантин <i>Методички аспекти рада у школи младих математичара</i>	78
Александар Петровић <i>Рефлексивно мишљење као обележје интелектуалне аутономије у актуелним дидактичким парадигмама</i>	79
Ружица Петровић <i>Даровити и етичка култура у друштвеним истраживањима</i>	80
Бајрам Пинарбashi Тасим Челик <i>Дидактичките компоненти на третманот на надарените и талентираните во ПСУ Јахја Кемал-Скопје</i>	81
Kristina Planjanin-Simić <i>Tajna brojalica, povezanost svakodnevne upotrebe brojalica sa upoznavanjem i savladavanjem osnovnih matematičkih funkcija kod darovite dece</i>	82
Jelena Prtljaga Aleksandra Gojkov Rajić <i>Lingvistička darovitost i didaktičke strategije</i>	83
Predrag Prtljaga <i>Didaktička kultura škole u zamci društvenih mreža</i>	84

Вера Ж. Радовић <i>Дидактичка култура наставника – предуслов за идентификацију и рад са даровитим ученицима</i>	86
Марија Ристевска <i>Дидактички стратегии за рана идентификација на надарените и талентираните</i>	87
Alina Felicia Roman <i>Demersuri creative de integrare a metodelor de predare ineractivă la nivel univeritar</i>	88
М. В. Силантьева <i>Дидактическая революция как противоядие для одаренности</i>	89
Dragica Stanojlović <i>Evropski kvalifikacijski okvir kao paradigm savremenih didaktičkih strategija i položaj darovitih</i>	90
Александар Стојановић <i>Положај даровитих ученика у савременој дидактичкој култури</i>	93
Љубивоје Стојановић <i>Примењена теологија као елемент дидактичке културе у развоју даровитости</i>	95
Весна Стојановска <i>Ставови на наставниците за поттикнување на креативноста во основното образование</i>	96
Nataša Sturza Milić Tanja Nedimović <i>Procena intelektualnih sposobnosti motoričke darovitih učenika – didaktičke implikacije</i>	97
Tomislav Suhecki <i>Didaktička sredstva i podsticanje darovitosti</i>	98
Slavica Ševkušić Jelena Stevanović <i>Elementi kreativnosti u tematskim narativima učenika srednjih škola</i>	100
Мирјана Томић <i>Сарадња са родитељима даровите деце из угла васпитача</i>	101

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

371.3:159.928-053.5(082)

**МЕЂУНАРОДНИ научни скуп "Даровити и дидактичка култура" (2015 ;
Вршац)**

Зборник резимеа са Међународног научног скупа "Даровити и дидактичка култура", Вршац, 05.06.2015. / [организатор] Висока школа струковних студија за образовање васпитача "Михаило Палов", Вршац. - Вршац : Висока школа струковних студија за образовање васпитача "Михаило Палов", 2015 (Београд : Фидуција). - 129 стр. ; 30 см. - (Библиотека Зборник резимеа / Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača "Mihailo Palov", Vršac ; 21)

"21. округли сто" --> насл. стр. - Uporedno srp. tekst i engl. prevod. - Тираž 100.

ISBN 978-86-7372-215-3

a) Настава - Методика - Даровити - Зборници - Резимеи
COBISS.SR-ID 296489223

Prof. Dr Ljupco Kevereski
Faculty of Education-Bitola
Dragan Risteski
OSU Josip Broz Tito, Bitola

**MULTIFACTORIAL INFLUENCES ON THE DEVELOPMENT AND
ACHIEVEMENT OF SUPERIOR SCIENTIFIC PERFORMANCE ON THE
PART OF TALENTED INDIVIDUALS**
(didactic discourse)

The phenomenon of talent development is determined and conditioned by multiple factors and has its own authentic development dynamics. The core issue set forth in this research is to diagnose the multi-factorial influences underlying the development and achievement of major scientific achievements. The research is a joint project of the Macedonian Academy of Science and Arts; St. Kliment Ohridski University – Bitola; and the Macedonian Association of Gifted and Talented Individuals - Bitola.

The aim of the study is to highlight the implicit and the explicit factors which are essential in achieving highly superior attainments in one or more than one scientific areas. The expected outcome should provide responses to numerous scientific theoretical and practical dilemmas in the area of giftedness.

Keywords: talent, superior achievements, explicit and implicit factors, scientific performance.

Јасмина Коцоска

Универзитет „Ст. Климент Охридски“ / Педагошки факултет
Битола, Р Македонија
gemelli4@yahoo.com

**ТАЛЕНТИРАНИТЕ И НАДАРЕНите УЧЕНИЦИ ВО
ПОСТМОДЕРНОТО ОПШТЕСТВО**

Идентификацијата на надарените и талентирани ученици би требало да биде приоритет на модерните и развиени општества. Во рамките на надареноста можат да се пронајдат идните лидери, идните визионери и иноватори кои што се неопходни во општеството за лидерство, морал и стика, економски просперитет, духовна и социјална благосостојба. Надарените и талентирани ученици и оние со високи способности имаат потреба од образовни програми, збогатени со предмети за надарени, кои ќе претставуваат предизвик во училиницата, збогатени и забрзани програми кои ќе им овозможат континуиран напредок во училиштето. Овие ученици се разликуваат од типичните ученици во однос на стилот на учење, длабочината и комплексноста на разбирање и потенцијалот. Оваа разлика од нормите за нивната возрасна група значи дека образовната програма за надарени ученици треба да се модифицира за да може да ги задоволи нивните потреби. Програмите за надарени ученици позитивно влијаја врз нивната иднина. Многу лонгitudinalни студии покажувале дека

истите имаат позитивен ефект врз плановите на учениците по завршувањето на средното образование. Придобивките од овие програми се однесуваат на тоа дека учеството на учениците во истите го одржува нивниот интерес со текот на времето и нивната понатамошна инволвираност во креативно-продуктивна работа по завршувањето на високото образование или постдипломски студии. Нашиот систем мора да одобри комплетна програма, која ќе биде флексибилна и ќе има сеопфатна евалуација за академските и социјалните вештини кај учениците, која ќе го вклучува, не само интелектот, туку и целокупната личност на ученикот и социјалните вештини. Покрај тоа, интересот на учениците мора секогаш да биде највисокиот приоритет на родителите и образовните професионалци.

Клучни зборови: талентирани, надарени, ученици, програма, образование.

Jasminka Kocoska

University "St.Kliment Ohridski"/Faculty of Education
Bitola, R. Macedonia

TALENTED AND GIFTED STUDENTS IN POSTMODERN SOCIETY

The identification of gifted and talented students should be a priority of modern industrialized societies. Within these gifts, one can find the future leaders, future visionaries and innovators that a society requires for leadership, morals and ethics, economic prosperity, spiritual and social wellbeing. Gifted and talented students and those with high abilities need educational programs enriched with subjects for the gifted that will challenge them in regular classroom settings and enriched and accelerated programs to enable them to make continuous progress in school. These students differ from typical students in terms of learning style, depth and complexity of understanding and potential. This difference from the norm for their age group means that the education program for gifted students should be modified to meet their needs. Gifted programming positively influences the future of students. Many longitudinal studies have shown that gifted programs have a positive effect on students' post-secondary plans. The benefits of the programs for the gifted have shown that students' participation in gifted programs maintained their interests over time and stayed involved in creative productive work after they finished college and graduate school. Our system must endorse a complete program that is flexible to include a comprehensive evaluation of the students' total academic and social skills, that includes not only the students' intellect, but of the students overall personality and social skills. Moreover, the students' best interest must always be of the highest priority by both parents/careers and education professionals.

Keywords: talented, gifted, students, program, education.